

Nro.

37.

DZIENNIK

PATRYOTYCZNYCH POLITYKOW
W LWOWIE.

Dnia 16go Lutego 1795.

Gazety.

P O L S K A.

Urządzenie w Wielkim Xięstwie Lite-
wskim w Grudniu r. p.

Najjaśniejszey Imperatorowey Jey
Mości Samowładnocy Całą Rossyą Je-
nerał Anszeff, Główny Rządca Wysk,
które zaięły W. K. Litt. Senator, In-
flantski: Estlantski, i Litemski Jenerał
Gubernator, Jey Imperatorskiey Mości
P 2 Jene-

*Jenerał Adjutant; Regimentów Leib-Gwardyi Izmailowskiego Podpółkownik; Tawryckiego Granadyerskiego Szef; Orderów Rossyjskich SS. Andrzeia pierw-
wicy powołanego Apostoła, Alexandra
Newskiego, Woennego Wielkiego Me-
czennika i dawcy z rycięstw Jerzego, i
równie Apostolskiego Xiążęcia Włodzi-
mierza pierwszych Klass, Królestwa Pol-
skiego Białego Orła, i Wielkiego Xięstwa
Holsztyńskiego, S. Anny Kawaler Mi-
kołaj Xiążę Repnin.*

Wszem i każdemu wiadomo już jest z Manifestu mego dnia 17. Miesiąca Gru-
dnia wszędzie publikowanego, iż wszyscy
wszelkiego stanu w krainach Wielkiego
Xięstwa Litewskiego mieszkający, któ-
rzy wierność Tronowi Najjaśniejszey
Imperatorowej Jey Mości i spokojne
posuszeństwo ustanawiającey się nad nie-
mi władzy. przyśięgą utwierdzili, zosta-
ną przy wolnym wyznaniu każdego Re-
ligii, i przy wszystkiey własności i pre-
rogatywach, które komukolwiek według
Praw Rzeczypospolitey należą: iakowe
zaś postanowienie z najwyższey woli
Jey Imperatorskiej Mości, tak dla be-
spieczeństwa Osób i majątków ich; iako
też dla szczęśliwości i własnego dobra
czy-

czyni się, oznaymieę wszystkim i kaźdemu, iako ustanowiony w tym kraju Jenerał Gubernator, w następujących punktach:

1mo. Dla prędszego i łączniejszego uczynienia wszystkim sprawiedliwości i dobrego szczęścia, a przez to ugruntowania porządku, dzieli się Xięstwo Litewskie na trzy części, z których głoowniejsze mieysca są w Wilnie, Grodzie i Kownie. Powiaty do pierwszey należą: Wileński, Zawileyski, Oszmiański, Braślawski, Lidzki, i Trocki, iako one były przed Seymem Rewolucyi 1791. Roku 3. Maia, oprócz tylko tych Parafii, które do Mińskiej Gubernii odeszły. Do drugiey części Grodzieński, Nowogrodzki, Słonimski; Wołkowyski, Brzeński. Do trzeciey zaś części, Kowieński, Wilkomirski, Upitski i Zmudzki.

2do. We wszystkich tych częściach wyznaczają się stróżami Wykonawczey Władzy pod moim ręką— prowadzeniem Korpusowi Woysk Jey Imperatorskiey Mości Kommendanci tych mieysc, którzy, przyjąwszy w swoje zawiadywanie i obronę wszystkie Powiaty część ich składające poruczą kaźdy Powiat osobliwemu staraniu Regimentowych Kommendantów, albo naznaczonych od nich dla
tego

tego Sztabs-Officyerów, którzy Szlachectwa, Cywilnych i Wiejskich Po-
spółstw potrzebować mają Kommissarzów,
a mając tych przy ieneralnych Kwaterach
swoich, używać w rozporządzeniu
do wykonania Ziemskich powinności; tym
zaś Kommissarzom, względem zapłaty za
wszystkie z kraiu dostarczenia, o czym w
9 Punkcie Manifestu namieniono, czynić
rachunki z osobliwą Kommissyą uстана-
wiającą się w Grodnie.

3tio. Dla wewnętrznego Litewskich
mieszkańców rządu i czynienia między
niemi Sądu i rozprawy, i dla utwierdze-
nia więkzey ich spokoyności ustanawia
się pod Prezydencyą moją w Grodnie, ia-
ko w mieyscu na potóm główną Kwaterą
moją bydzć mającém, Naywyższy Rząd,
a oraz do tego złączają się cztery wy-
działy, czyli Departamenty, mianowicie
Skarbowy, Kryminalny, Cywilny i Eko-
nomiczny, pierwszymi Urzędnikami tych
wydziałów, a oraz członkami rządu są: pier-
wszego Pułkownik Jan Fryfel, drugiego
Brygadyer Jan Rusanów, trzeciego Nad-
worny Konsyliarz Mikołay Wołków, a
czwartego Premier Major Letke. Po-
mocnikami zaś tych wyznaczeni będą
Expedytorowie z tuteyszych Obywate-
łów pewnych, wiernych i szczerych lu-
dzi

dzi z pensją po 600. Rublów na rok, którzy Konfiliarzóm Sądowych Izb, albo Kollskim w godności równają się.

4to. Skarbowego zaś Wydziału powinnością jest zawiadywać bez pośrodku. 1. Dobrami Koronnemi i Królewskiem i Ekonomicznemi tak zwanemi Stołowemi i inszego mianowania, które pozostały wakującemi, i są w posiadłości czyieykolwiek dożywotniey, albo z rozkazu na Rangi z zapłatą iakiegokolwiek do Skarbu podatku, lub też bez zapłaty, sflowem: wszelką Rzeczypospolitęy i Królowi w Litwie przynależytością. 2. Miałkami umarłych i nieprzytomnych w Litwie. Duchownych wszelkiego stanu osób, tak też Klasztorami zewnątrz Litwy znajdującemi się, i wsiemi, a od buntowników porzuconemi, z których wszystkich, oprócz trzymanych w dożywotney posiadłości albo za Urząd Rangów bez zapłaty podatków, wybierać do Skarbu wszelkiego rodzaju intraty, iakowe w czasie Litwy pod Polskim rządem do ostatniey w Polscze Rewolucyi płacone były.

5to. Imperatorowa Jey Mość daruje Litewskim Obywatelom swobodę sądzić się, i prawować się Imieniem i Władzą Jey Im-

Imperatorskiej Mości podług dawnych praw obrawszy Sędziów z tychże Współ-Braci którzy przed zgubnym w Polszcze zamieszaniem w Sądach swoich zasiadali, albo którzy teraz od Woiewodztw i Powiatów według ich zwyczajów sądzą się być godnemi tego urzędu, i dla tego Imperatorowa Jey Mość zezwala zostawić w Powiatach Ziemskie i Grodzkie Juryzdykcyę; w Miastach zaś Ratusze i Magistraty rozkazom Litewskiego Trybunału, iako Naywyższego Ziemskiego Sądu podlegać mające, pozwala też tym Juryzdykcyom Imieniem, i Władzą Jey Imperatorskiej Mości dawać Sąd i rozprawę podług porządku do Konstytucyi 3. Maią w Rzlitry zachowanego od tych zaś Sądów nieprzeftawiający na Dekrecie onych, mogą odwoływać się w Processach Cywilnych do Litewskiego Trybunału, który iak na-przód był, ustanowi się, i do tegoż Prokuror ma być wyznaczony. Od Trybunału zaś, iako naywyższego Ziemskiego Sądu appellacya przyjęta być może wedle sprawy, do którego wydziału należy do naywyższego Litewskiego rządu, a gdyby komu Dekretem i tego ostatniego Naywyższego rządu dosyć uczy-nionym nie było, takowy może, iuż ap-pellować do rządzącego Senatu Jey Impera-

peratorskiej Mości. Termin dla oznay-
 mienia nieukontentowania, i podpisania
 appellacyi we wszystkich wyż rzecz-
 nych mieyscach, daie się ośm dni, ra-
 chuiąc od wypadłego Dekretu, a podanie
 appellacyiney proźby we wszystkie miey-
 sca cztery tygodni, licząc od wydanego
 wyroku, a nie od podpisania, oprócz
 rządzącego Senatu, do którego przez
 Rok może i ma bydź podana proźba,
 ponieważ napotém nie będzie przyjęta.
 Przy tem ieszcze daie na przestroge, że
 w kryminalnych sprawach żadna decy-
 zya nie ma bydź uskuteczniiona, lecz na-
 leży w takich sprawach, w których
 podlegający Sądowi obwiniają się prawem
 o utracenie honoru, życia, albo też osą-
 dzają się na publiczne karanie, w których
 przypadkach appellacya bydź nie ma,
 iednak wizeka takowa sprawa nie będąc
 wykonana, z sentencyą donosić się ma od
 Powiatowych Sądów, albo Magistratów i
 Ratuszów do Litt. Trybunału, który
 naylepszym i doskonalszym roztrząśnie-
 niem swém także niewypełniając, podaie
 tę z swoią sentencyą w kryminalny Wy-
 dział Naywyższego Litewskiego Rządu,
 zkład za moią approbacyą, ostatnia decy-
 zya ma bydź wydana. Lecz dla nie od-
 miennego dotrzymania tego, oznaymuie
 się

się przez to obwieszczenie, iż dobrocią
 ustanowienia Praw od Jej Imperatorskiej
 Mości danych Rosji, pytki albo ciele-
 lne okrutne ukarania i śmierci kara, nie
 wiadome Narodom, Berłem Jej rządzą-
 cym się, i Jej Mością wcale zniesione,
 dla czego zaś iak naysurowiey potwier-
 dza się, żeby żadne Sądowe miejsce nie
 śmiało, iak wyż rzezczono, takowego
 rodzaju spraw kryminalnych, same przez
 siebie z własnego rozkazu, lub Dekretu
 wykonywać, ani w żadnym z tych wca-
 le nie używać w wypytywaniu i dości-
 gnieniu prawdy, tortur, albo iakich po-
 dobných okropnych karań, ale należy we
 wszystkich tych Inkwizycyach docho-
 dzić prawdy przez świadków postron-
 ných opowiadających tę, przez łaskawe
 napomnienie sędziom podlegającym Sądóm
 czynione, tak też w przypadku potrze-
 by używać Kapłanów dla przekonania
 do Sądu zapozwanych podobnemi łaska-
 wemi napomnieniami, Boskim słowem i
 samą nawet przyśięgą, żeby podległy Są-
 dowi przeświadczony był do wyznania,
 jednakowo, gdzie się pokażą dowody wi-
 doczne i zupełne, w tych przypadkach
 przyznanie podległego Sądowi, nie tak jest
 potrzebne, ieżeliby ten w uporze swoim
 tego nie uczynił.

Reszta potém.